

RTVD BULLETTINEN

Nr 16

RIKSFÖRENINGEN RÄTTEN TILL VÅR DÖD

Nov 1986

Alva Myrdal

Det är med vemod vi avför namnet Alva Myrdal ur vår medlemsförteckning.

Hennes insatser, som förde henne till Svetsrådsbefattning och andra höga poster och gav henne ett internationellt anseende som kröntes med Nobels fredspris, är välkända och skall inte här omtalas.

I stället vill vi återge hennes ord vid RTVD:s årsmöte 1976:

”Respekten börjar nu tydligt öka för vad jag alltid ansett vara en av de oförytterliga mänskliga rättigheterna, nämligen att själv få besluta om avsked från ett liv som inte längre har något värde för en.

Det är bäst att skriftligt ge besked om denna ens vilja för att avlasta ansvaret från läkare och anhöriga.

De medicinska landvinningarna bör inte inriktas på att förlänga döendet, utan på att i slutskedet underlätta dödsprocessen. Vid den bör smärtstillande medel frikostigt tillhandahållas även om det innebär att gränsen mellan liv och död snabbare överskrides.”

Lagar om dödshjälp i USA

För tio år sedan omtalade alla tidningar att Kalifornien infört en Lag om Naturlig Död. Den innebar att varje vuxen kunde genom en skriftlig förklaring (living will – livstestamente) avsäga sig livsuppehållande behandling i livets slutskede och veta att det skall respekteras.

Lagen trädde i kraft 1947. Det året införde sju andra av delstaterna liknande lagar. Sedan dess har undan för undan flera gjort samma så att nu har 37 av de 50 staterna sådan lagstiftning.

I en sådan här fråga bestämmer nämligen varje delstat för sig. Presidenten och kongressen kan bara komma med rekommendationer. Sådana har emellertid givits av den President's Commission som efter flera års undersökningar kommit med en rapport. I den säges att varje individ har rätt att själv bestämma om man vill ha behandling eller ej, men att sjukhusen har begränsat möjligheten att utöva den rätten. Därför rekommenderas i rapporten att människor skall ges möjlighet att i förväg skriftligt ge besked om de vill avstå från behandling. Ävenså rekommenderas utseende av familjemedlem eller annan som skall ha rätt att bestämma på patientens vägnar om denne inte kan göra det själv.

De 37 lagarna är lika i vissa avseenden. De understryker individens rätt att bestämma även om hon eller han skulle ha förlorat medvetandet. De avser endast situationen i livets slutskede. De befriar läkaren från allt ansvar (det lägges inget tvång på läkaren, men om han inte vill följa testamentet, skall patienten överlämnas till en annan läkare).

I andra avseenden är lagarna olika. Sålunda angav de första en text som ordagrant måste följas i testamentet. Andra anger förslag till text och några lämnar utformningen helt till den enskilde. – Ganska genomgående krävs två vittnen, men en stat kräver i en viss situation tre vittnen. Några stater kräver inte bevitning alls om ”testator” handskrivit testamentet i dess helhet.

I två stater finns en tidsbegränsning så att testamentet gäller bara i fem år och sedan måste göras om. I de andra staterna gäller testamentet tills det eventuellt återkallas. Ytterligare tre stater hade från början tidsgräns men har tagit bort den.

En intressant sak i de senare lagarna är att de också ger möjlighet att utse någon som har fullmakt att ange ens vilja om man inte kan uttrycka den.

Lagarna har från början mött motstånd som emellertid efterhand veknat.

Om bulletinen

Hittills har använts ett mindre format för bulletinen och ett större för olika meddelanden. Vi går nu över till det större även för bulletinen. Samtidigt kommer på flera medlemmars önskan en mera lättläst stil till användning.

Ett extra exemplar medföljer att lämnas vidare till någon som du vill intressera.

Denna bulletin handlar rätt mycket om testamentet. Vi släpper inte kravet på att det skall vara juridiskt bindande.